

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Schriften - Cod. Aug. perg. 205

Alcuinus, Flaccus

[S.l.], [3. Drittel des 10. Jh.]

Parabolae Salomonis

[urn:nbn:de:bsz:31-10525](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-10525)

PARABOLAE SALOMONIS IUDAEA

uid regis israhel **INT** Parabolae. qualin
gua dicuntur. **R** Greca. Latina uero

interpretantur similitudines. **INT** Quare salomon
huic libro istud nomen imposuit. **R** Ut per hoc
demonstraret. quia non iuxta littera. sed altius & spi
ritaliter intellegere debemus quae dicit **INT** Quid sig
nificabat salomon. quod per parabolas locutus est.

R Dnm ihm xpm. qui per parabolas locutus est. et
urbis iudaeorum. Nam & ipso nomine suo eundem
dnm ihm xpm significat. **INT** Quomodo ergo inter
pretatur salomon. **R** Pacificus siue amabilis. Signi
ficat autem illum de quo dicit aptus. xpc pax nra
qui fecit utraq. unum. & item pacificans per sangui
nem suu siue quae in caelis sunt siue quae inter
ris. Item quod salomon amabilis interpretatur.
aptissime illum significat. cui loquitur pater dicens.
Iues filius meus dilectus in quo mihi bene conplacuit.

INT Quid significat ipso pacifico regni sui statu.

R Perenne xpi & ecclae regnum. de quo scriptum
est. & regni eius non erit finis. **INT** Quare iuxta

84 v

109
septuaginta interpretum translationem haec dicta
salomonis non parabola sed prouerbia nominantur.

R. Sicut parabola dicuntur quia occulta et secreta mysteria significant sic & prouerbia congrue uocantur quia talia sunt quae saepius more fidelium uersari & memoriae commendari ac retineri debeant. **INT.** Quid uilitatis parabola salomonis tribuunt.

R. Sapientiam uidelicet & disciplinam. & hoc est quod ait. Ad discendam sapientiam & disciplinam. **INT.** Quid distat inter sapientiam & disciplinam.

R. Sapientia est diuinarum rerum cognitio. Disciplina uero est sciae & pure uitae conuersatio.

INT. Quid est ergo discere sapientiam. **R.** Scire & intellegere quomodo recte credere debeat. **INT.** Quid est discere disciplinam. **R.** Cognoscere qualiter unum quemq. oporteat uiuere. & quid operando conueniat agere. & quo debeat intentionem cordis dirigere. Sequitur. Timor dñi principium sapientiae. **INT.** Quot sunt timores dñi.

R. Duo. hoc est seruilis & seculi. **INT.** Seruilis timor quare dicitur. **R.** Quia ueluti serui dño seruimus timo

170
re gehennae ne ad tormenta ducamur. **INT** Sēs timor quare dicitur. **R** Quasi sicut bonus filius timet ne uel in modico offendat oculos. uerissimi patris. sicut qui per fecerunt in cetera timent ne peccando offendant oculos dī. **INT** Qui sex his duobus est principium sapientiae. **R** Ille seruilis. quia qui cumq. sapere incipit. hoc est post peccata se cognoscit errasse. primo diuino timore corripitur ne ad tormenta trahatur. **INT** Timor uero sēs. quid operat. **R** Auget sapientiam. quō perfecta caritas foras mittit illum timorē seruile. Timor uero sēs. p̄manet in sēt̄m scti. **INT** Quid est quod salomon dicit. Frustra iacitur rete ante oculos pennatorum. Numquid non solent aues saepe retibus capi. **R** Solent utiq. **INT** Qui sunt ergo isti pennati. **R** Scti & electi uiri qui habent pennas fidei. spei. & caritatis. ceterarumq. uirtutum. quibus ad caelestia contemplanda euolant. habent et spiritalis oculos quibus & insidias hostis antiqui p̄uident. & peccata p̄cauent. Frustra ergo id in uanū iacitur rete ante oculos pennatorum.

171
id est laqueus insidiarum diaboli obicitur se
& electis uiris. quia facile in terra superare poss
insidias diaboli. qui suā conuersationē in caelis
habent. **IN** Quae est sapientia de qua dicit salo
mon. Sapientia foris p̄dicat. in plateis dat uoce
suam. **&** xpc̄ iuc. qui est dī uirtus & dī sapien
tia. sicut dicit apostolus. **IN** Haec ergo sapientia
quomodo foris p̄dicat. **&** Intus predicauit. hoc
ē in secreto. ante quā p̄teretur. quia paucis id est
solis discipulis m̄ysteria suae diuinitatis ostendit.
Post resurrectione^{uo} suā foris p̄dicauit. quia misso
de super spū sc̄o. a p̄te se p̄ aptos quod dī filius
esset mundo declarauit. **IN** Quomodo in plateis
dedit uocem suam. **&** Quia quae ante in secreto
& in occulto & in uno tantum populo iudaeorū
docuerat postea in latitudine plebiū & coram tur
bis gentiū. manifeste per aptos p̄dicauit. iuxta
hoc qd̄ eis p̄cepit dicens. Quae dico uobis in tene
bris. id ē in occulto. dicite in lumine. hoc ē in ma
nifesto. Et quod in aure auditis. id ē in secreto. p̄
dicite super tecta. id ē a p̄te & corā omnibus.

INI Quid est quod ait. in capite turbarum clami-
 tat. **R** Percaput designantur principes iudeo-
 rum. In capite turbarum clamitabat. quia
 principibus iudeorum. homicidium quod in se
 patrauerant. palam paptos ad memoria re-
 ducebat. & eos de ad penitentiam remedium
 uocabat. **INI** Quomodo intellegendum est.
 quod sequitur. In foribus portarum urbis profert
 uerba sua. **R** Per urbem sanctam designatur ecclesia.
 coadunata de utroque populo iudeorum uide-
 licet a gentium. Foribus portarum huius urbis.
 sancti doctores fuerunt. qui uerbum euangelii
 predicando. credentes in eam introduxerunt.
S apientia ergo in foribus portarum urbis uerba
 sua proferebat. quando christe in apostolis suis loque-
 batur. **INI** Quid est quod ait. Inclina cor tuum ad
 cognoscendam prudentiam. Quomodo potest ho-
 mo inclinare cor. **R** Ille inclinat cor suum ad cog-
 noscendam prudentiam. qui humiliat se & emundat
 animum suum a peccatis. ut dignus fiat ad percipi-
 enda mysteria diuinitatis. **INI** Quid est quod

dicit. ne innitaris sapientiae tuae. quis enim
 innitatur sapientiae suae. **R** Ille qui sua sa-
 pientia aut suis uiribus confidit se posse im-
 plere diuina mandata. **I** **N** Ecce iterum dicit.
 nescis sapiens apud te met ipsum. Quis enim
 sapiens apud semet ipsum. **R** Ille ceste. qui
 se prae ceteris quasi doctior extollit. & iacet
 de his quae ex dictis patrum recte cognosce-
 re & intellegere potuit. **I** **N** Quae est uera
 hominis sapientia. **R** Timere & recedere a ma-
 lo. & hoc est quod sequitur mox. Time dnm &
 recede a malo. **I** **N** Unde scis qd haec sit uera
 hominis sapientia. **R** Quia in libro iob scrip-
 tum est. Ecce timor dnm ipse est sapientia. &
 recedere a malo intellegentia. **I** **N** Quis est ho-
 mo ille de quo salomon dicit. Beatus homo qui
 inuenit sapientiam. **R** xpianus fidelis. & catholi-
 cus. **I** **N** Quando iste inuenit sapientiam. **R** Cum
 doctrinam ueritatis id est euangelii. aure corporis
 simul & cordis percipit. & in scripturis sacris.
 dnm uoluntate studet cognoscere. **I** **N** Quando

174
affluit prudentia. **R** Quando cum magno amo-
re & sui cordis delectatione audit p̄cepta diui-
na. & opere studet implere. **INT** Quid: qd̄ ait.
uia eius uia pulchre. & omnes semitae eius
pacifice. Quae sunt istae uiae sapientiae. atque
sunt semitae ipsius. **R** Uiae sapientiae sunt actio-
nes dñi quas gessit in carne. siue doctrinae ipsi-
us quae continentur in libris euangelii. Quae
uia pulchre sunt quia diuinae. Semitae sapi-
entiae sunt mandata & p̄cepta dñi. Quae semitae
recte dicuntur pacifiae. quia omnia p̄cepta
dñi ad pacem aeternam pducunt. **INT** De qua
lege. ut de quo consilio dicit salomon. cum ait.
Custodi legem. atq. consilium. **R** De lege uidelicet
& consilio sapientiae dñi ih̄u x̄pi. **INT** Quae est
lex sapientiae. **R** Lex sapientiae est. quae dicit.
Si uis ingredi ad uitam. serua mandata. id est. non
occides. non mechaberis. non furtum facies & cetera.
INT Quod: consilium sapientiae. **R** Si uis perfectus
esse. uade uende omnia quae habes. & da paupe-
ribus. & cetera. **INT** Quid est quod ait. abominatio dñi

175
est omnis inlusor. Quis est inlusor. **I**nlusor est.
qui uerba di quae cognoscit. implere contemnit.
Inlusor est hereticus. qui uerba di per uerse uel
legendo & docendo corrumpit. **I**nlusor est ille.
qui magna di pmissa quasi parua despicit. & pe-
nam aeternae damnationis quasi tolerabilem sper-
nit. **I**nlusor est. qui suos proximos. simplices &
pauperes. insultando contemnit; **O**mnes hostes abo-
minatur dñs. & cum simplicibus est sermocinatio
eius. quia illos gratia caelestis sapientiae illumi-
nat. qui nihil in se dupliciter habent. **I**n **Q**ua
re salomon dicit. & ego filius sui patris mei tenel-
lus. & unigenitus coram matre mea. Quomodo
fuit unigenitus coram matre sua. cum praecessit
eum uterinus frater. sicut scriptura libri regum
testatur. **U**erum quia praecessit eum uterinus fra-
ter. sed ille mox ut natus est. quasi nunquam fuis-
set. sine nomine ab hac uita discessit. Propter ea
se iste unigenitum appellat. **I**n **Q**ua re dicit. ne de-
clines. ad dexteram neq. ad sinistram. Quis enim
ita se continere potest. ut corpus suum in dexteram.

partem aut sinistram non declinet. **R** Nemo. Sed
per dexteram designatur uia bona. per sinistra
uia mala & reproba. Non enim prohibetambu
lare in dextera uia sed declinare ad dexteram.

INT Quis ergo declinet ad dexteram ut sinistram.

R Iustus declinet ad dexteram. quia de sua iustitia
& suis uiribus p̄sumit. In iustus declinat ad sini
stram. quia propter carnis fragilitatem. saluari
se posse desperat. Declinat ad dexteram. qui uult
plus sapere quam oportet sapere. Declinat ad
sinistram. qui seruit stultitiae. **INT** Cur ergo di
cit paulo inferius. uias quae adextris sunt nouit
dñs. **R** Per uias quae adextris sunt. designantur
sc̄ae actiones. & opera bona. Haec enim nouit
dñs. id est: eligit & diligit & placent illi. Vnde
& contra in iudicio diciturus est reprobis. non
noui uos. hoc est non uos elegi. non mihi placetis.
quia non uos uideo in luce mea. non uos uideo in
iustitia mea. **INT** Quid est quod dicit. ne des alienus
honorem tuum. & annos tuos crudeli. De quo
honore dicit. aut quos uocat alienos. **R** De ho

177

nore dicit. quo factus est homo ad imaginem
di. Alienos demones appellat. Et est sen-
sus. ne honorem tuum quo ad imaginem di crea-
tus es. male uiuendo subdis immundis spiritibus.
lxi Quem appellat crudelem. aut de quibus unus
dicit. **R**amos uocat spatia uitae. crudelem.
diabolum. Et est sensus. Spatia uitae quae
tibi dedit ds. male uiuendo non tradis diabolo.
lxi De qua cisterna docet salomon bibere aquam.
aut de quo puteo fluente cum dicit. **B**ibe aquam
de cisterna tua. & fluente putei tui. **R** Cister-
nam uocat catholicam. id est ueteris ac noui
testamenti doctrinam. Puteum uo p fundita-
tem & altitudinē eiusdem catholice doctri-
nae. Aquam scientiam. fluentia. copiam &
abundantiam. scientiae. id est uarios sacrae
scripturae appellat intellectus. Docet enim
his uerbis cauere a doctrina hereticorum.
& attendere lectionibus sc̄arum scripturarū.
Et est sensus. Bibe aquam de cisterna tua. hoc
est. serua & opere imple doctrinā quā alius pre-

178
dicas. & fluent a pueri tui. id est ab ^{clan} abundantia ser-
monis tui seu scientiae affluenter in te re-
dundet in operibus bonis. **¶** Quare dicit
Salomon. deriuentur fontes tui foras. & in
plateis aquas diuide. cum statim subiun-
gat. habeto eas solus. ne sint alieni parti-
pes tui. Si fontes nros foras deriuamus &
in plateis aquas diuidimus. quomodo solis
habere possumus. **¶** Quamuis in uerbis sona-
re uidetur. tamen nulla est contrarietas.
quia hae sententiae non possunt nisi spiri-
tually intellegi. Fontes ergo nros foras
deriuamus. cum alius uim pdicationis infun-
dimus. cum uerba sacrae scripturae adnun-
tiamus alius. In plateis aquas diuidimus. cu-
populis pdicamus. Platea namq. dicta est
a latitudine. est enim grecus sermo. In pla-
teis ergo aquas diuidimus. quando in multitu-
dine auditorum. uerba scientiae diluamus.
& iuxta unius cuiusq. qualitatem diuina
eloquia dispensamus. **¶** Si aquas in plateis diui-

179

dere debemus. quomodo ergo solitas habere possu-
mus. **R.** Aquas in plateis diuidimus. quando a-
liis uerba diuina late praedicamus. Et tamen
soli aquas habemus quia de ipsa praedicatione hu-
manas laudes non quaerimus. **INI.** Quid est quod
dicit. nec sint alieni participes tui. **R.** Alienos uo-
cat daemones. de quibus psalmista dicit. Alieni
insurrexerunt super me & fortes quaesierunt ani-
ma meam. Tunc enim malignos id est immundos
spiritus in praedicatione participes & socios nobis facimus.
quando per superbiam intumescimus. & de praedica-
tione nostra inanem gloriam desideramus. **INI.** De quo
homine dicit salomon. Homo apostata uir inu-
tilis gradiatur ore peruerso. **R.** Apostata homine
appellat scismaticum qui laborat scandere unitatem
scilicet ecclesiae. **INI.** Quae lingua dicitur apostata.
R. Graeca. **INI.** Quid interpretatur in sermone latino. **R.** Re-
fuga & recedens a ueritate. **INI.** Cur ergo scisma-
ticus dicitur apostata. **R.** Quia more superbiensis. unge-
li. intus prius intumescit & cadit a mentis suae
statu. & sic ab amore sui conditoris & ueritate

recedit. Nisi enim prius a ueritate recederet.
 inecce iurgia nondisseminare. ^{INT} Cur ergo
 de illo dicitur. annuit oculis. terit pede.
 digito loquitur. **R** Interior idest mentis
 custodia. quae exterius membra seruat or-
 dinata. Hic ergo apostata quia statum &
 custodiam mentis perdidit. idcirco omnia
 membra exteriora habere meretur inor-
 dinata. **INT** Quid est quod de lege sua dicit.
 liga eam indigitis tuis. scribe illam in tabu-
 lis cordis tui. Quis enim legem indigitis suis
 ligare potest. aut si fecerit. quae erit utilitas.
R Indigitus dicit. hoc est in actibus. Legem indigi-
 tis ligat. qui cuique eam bonis operibus implet
 & ornatur. Intabilis cordis dicit. hoc est in altitu-
 dine cogitationis. Scribit ergo legem in tabu-
 lis cordis sui. qui eam cum gaudio suscipit. &
 memoriae commendat. **INT** Quid est quod
 sapientia dicit. Per me reges regnant. & con-
 ditores legum iusta decernunt. Per me prin-
 cipes imperant. & potentes decernunt iusti

tiam. Quae est haec sapientia per quam re-
ges regnant. principes imperant. conditores
legum & potentes decernunt iustitiam.
R xpc di uirtus & di sapientia. **IN** Numquid
xpc omnibus tyrannis & impiis principibus
dat regnum uel imperium. **R** Non utiq. uerū
tamen ipso permittente. impu reges & prin-
cipes suscipiunt regnum ut imperium. quia
scriptum est in libro iob. Permittit regna-
re hypocritam peccata populi. Sed in hoc
loco reges scōs dicit aptos. qui primū se ipsos.
deinde eccliam sibi commissam bene regere
nouerunt. Siue reges appellat om̄s scōs. qui se
ipsos & alios bene regere sciunt. **IN** Quos appel-
lat conditores legum. **R** Utriusq. testamenti
scriptores. **IN** Quos uocat principes & poten-
tes. **R** Ceteros doctores & rectores fidelium. Om̄s
enim isti per sapientia dī patris. habuerunt reg-
num. principatum & imperium. id ē per xpm
acceperunt. ut aliquid boni essent. Unde ipse
dicit. Sine me nihil potestis. **IN** Quid est quod

91

Sapientia dicit. delectabar per singulos dies.
 ludens coram eo. id est coram patre omni tempore.
 ludens in orbe terrarum. Numquid Sapientia
 id est di filius pueriliter ludebit coram patre?

R. Absit. Sed quod dicit ludens. intellegendum est
 gaudens. Ludebat enim per singulos dies. id est gau-
 debat se unum esse. hoc est unius substantiae cum
 patre. a principio ex diebus aeternitatis. **INT.** Quo
 modo ludebat omni tempore in orbe terrarum?

R. Quia cum tempora orbis & creaturae ce coepissent.
 ipse filius gauderet. quia quod erat. semper in pa-
 tre manebat. **INT.** Quid est quod ait. Sapientia ae-
 dificauit sibi domum. quia domum aedificauit si-
 bi Sapientia. **R.** Sapientia id est di filius dñs iñc
 xpc. aedificauit sibi domum. quia ipse creauit ho-
 minem in utero uirginis. que uirginitate suae per-
 sone adsumpsit. **INT.** Quomodo excidit columnas
 septem. **R.** Septem columnas excidit. quia per
 septiformem gratiam sc̄i sp̄s. erexit ecclesias per
 orbem terrarum. quae sunt ^{sicut} columnae sustentan-
 do continent memoriam nominis eius. id est in yste

rium incarnationis ipsius. **INT** Potest aliter intel
legi. **R** Vere potest. Sapientiae domus. ecclesia
xpi est. Columnae autē domus huius. scī doctores.
Quae columnae bene septem eē dicuntur. quia scī
doctores repleti sunt septiformi gratia scī sps.

INT Quomodo ergo excidit sapientia has columnas.

R Excidit enim columnas. quia mentes p̄dica
torum ab amore p̄sentis seculi separavit & e
rexit eos ad postandam eiusdem ecclesiae
fabricam. **INT** De quibus ancillis dicit paulo in
ferius. misit ancillas suas ut uocarent ad arcē
& ad moenia ciuitatis. **R** Ancillas uocat scōs
aptos. **INT** Quare uocat eos ancillas. **R** Propter
insipientiā. infirmitatē. & paupertatē. quia
idiotas infirmos. pauperes & dispectos elegit
aptos. quos ad p̄dicandū misit in mundū. ut fi
deles populos uocarent ad arcem aeternae bea
titudinis. & ad moenia hierlm caelestis.

INT Quis est filius sapiens qui laetificat patrem. aut
quis est filius stultus qui mestitia est matri
suae. **R** Ille qui accepta fidei ac baptismatis

mysteria bene seruat et opere implet. filius sapi
 ens est. Iste pcul dubio laetificat dñm patrem. Qui
 uero accepta fid. ei & baptesmatis sacramenta ma
 lis operibus uel heretica prauitate corrumpit.
 filius stultus est. Hic nimirum maestitia est
 matris suae. scie uidelicet ecclae. quia contristat
 eam. **INT** Quid est quod dicit. stultus labis uer
 berabitur. quomodo potest homo stultus labi
 uerberari. **&** Verberatio in hoc loco damna
 tionem significat. Stultus ergo labis uerbera
 bitur. quia propter uerba iniqua & mala quae
 locutus est condemnabitur. Vnde & alibi dicit.
 mors & uita in manibus linguae. quomodo unusquis
 q. aut ex uerbis suis condemnabitur. aut ex uer
 bis suis iustificabitur. **INT** Cur in lingua dr ha
 bere manus. cum manus habere non possit.

& Metasforice dictum est hoc est per translationem.
 quem admodum uenti dicuntur habere pennas.
 Manus & eni linguae ipsa uerba sunt. quibus aut
 bene loquendo meretur uitam. aut male loquen
 do meretur mortem. Alter. per manus saepe

inscripturis sacris opera designantur. Ut illud.
 Labores manuum tuarum manducabis. In
 manibus linguae dicit. hoc est in operibus.
 Opera & enim linguae sunt conloquia bona
 ut mala. ex quibus mors nascitur aut vita.
Lnt Quis est ille piger de quo dicit. sicut acetum
 dentibus & fumus oculis. sic piger his qui mise-
 runt eum. & Piger est male uiuens catholicus.
 qui non laborat neq. operatur. ut ad aeterna
 beatitudinem puenire mereatur. Per acetum
 & fumum hereticorum designatur perfidia. Per ocu-
 los & dentes predicatorum scie ecclesie. qui bene
 oculi dicuntur. quia recta itinera pudent. Pul-
 chrae & iam dentes. quo spiritalia alimenta fide-
 libus ministrare solent. Ergo sicut acetum den-
 tibus & fumus oculis. id est sicut perfidia hereti-
 corum contraria est bonis doctoribus. quia
 contristat eos & molestiam illis gignit & la-
 crimas. sic piger id est catholicus malus. gra-
 uis est eisdem bonis doctoribus. qui miserunt
 eum. hoc est qui iusserunt ut fidem suam operi

bus impleret. Ideo grauis est. quia fidem suam
 prauis operibus destruit. **INT** Quid est quod
 ait. manus in manu. non erit innocens malus.
 quomodo malus homo natus est in manu. &
 ideo non erit innocens. **R** Qui manum iungit
 ad manum. nihil utique operatur. Malus ergo
 quam diu fuerit manus in manu. non erit
 innocens. quia & si ad tempus subtrahit ma-
 nus ab opere malo. tamen quam diu malus
 est. innocentiam cordis habere non potest.
 Unde superius dicit. abominabile est domino cor
 prauum. **INT** Quid est ergo manus in manu.
R Conscientia praua in opere malo. **INT** Quo mo-
 do intellegendum est. quod ait. Circulus au-
 reus in naribus suis. mulier pulchra & fatua.
R Hoc modo. Circulum ^{aureum} si infixeris in naribus sa-
 is. hoc est in naribus porci. ille dum pergit ter-
 ram uestere ac fodere naso. immergit circulum
 aureum in uolutabrum luti. & tunc perdit circulus
 aureus decorem quem habuit. Similiter ergo
 mulier fatua. si habeat pulchritudinem uultus.

187

uel succipiat ornamenta. in aurum moni-
lium. simul & uestimentorum sordidat pul-
chritudinem suam & amittit decorem si se-
coeno libidinis coinquinare diligit. & adulte-
rus corrumpit. **Itē** spiritaliter autem quo-
modo intellegenda est haec sententia. **R.** Qui-
cumq. sacras scripturas intente meditatur
& uigiter perferutatur diuina eloquia. ac-
cipit ornamenta scientiae. Quod si male-
uiuendo corrumpit & destruit quod bene-
intellegit. circulum aureum habet in na-
ribus. sed more suis uidelicet porci. terrā
fodiendo coinquinat & luto immergit. quia
ornatum quem per notitiam scripturarum
accepit in munda actione sordidauit. Talis
anima mulier pulchra est & fatua. Pulchra
quidem per scientiam. sed dedita carnalibus
delectationibus fatua est per actionem. **Itē** Quid
est quod ait. anima quae benedicit in pin-
guabitur & qui inebriat. ipse quoq. inebria-
bitur. Plures namq. sunt qui alios inebriant.

sed ipsi non inebriantur. **R** Non dicit hoc de
corporali ebrietate. sed de spiritali. Anima
quae benedicit inpinguabitur. qui quicumque ex
terius praedicando benedicit. spiritalem pingue
dinem accipit. id est gratia spiritali augetur
& crescit. Similiter qui sacro eloquio mentes au
ditorum studet inebriare. Inebriatur & ipse. quia
sacris infusione repletur. **¶** Quare non dicit
homo sed anima quae benedicit inpinguabitur.

R In scripturis diuinis saepius poni solet pars pro
toto. aut totum pro parte. secundum speciem gram
maticae astis quae dicitur synecdoche. Sic ergo in
hoc loco posita est pars pro toto. id est anima pro
toto homine. Totum uero ponitur pro parte
ut illud. tulerunt dominum de monumento. Dominum
dixit pro corpore domini. **¶** Quis est ille de quo
dicit. qui abscondit frumenta maledicitur in
populis. Numquid propter ea maledictus est
aliquis. quia non omnibus frumenta sua ma
nifestat. **R** Frumenta uerba sunt sanctae pra
dicationis. ergo quicumque abscondit haec

189

frumenta. id est uerba sc̄ae p̄dicationis apud
se retinet & non uult alius annuntiare diuina
eloquia. iste maledicetur in populis. quia pro
culpa silentii condemnabitur. quō multis p̄
desse potuit. sed quia noluit. ideo pro multorū
poena iuste punietur. **IN** Qui sunt illi qui uen
dunt frumenta. de quibus mox sequitur. Bene
dictio autē super caput uendentium. **R** Illi uen
dunt frumenta. qui uerba uitae & sc̄ae p̄di
cationis suis auditoribus annuntiant. **IN** Quod
p̄cium accipiunt ab eis. **R** Precium fidei & ser
uacionis. **IN** Quomodo ueniet benedictio
sup̄ caput eorum. **R** Quia singulis eorum dic
turus est. euge serue bone & fidelis. quia super
paucā fuisti fidelis. supra multa te constituam.
intra in gaudiū dñi tui. **IN** Quid est quod ait.
qui conturbat domum suā possidebit uentos.
quomodo potest aliquis possidere uentos.
R Domum in hoc loco. mentem appellat. in qua
unusquisq. uelut in domo per cogitationes. Ven
tos in mundos ^{spiritus} suos uocat. qui ergo domū id est men

habitat

tem suam malis & noxiis cogitationibus perturbare non timet. Ille nimirum possidebit uentos qui per malas cogitationes suam facit diemonibus ut ingrediantur & habitent in ipso. Possidebit enim uentos. id est diemones ad condemnationem suam. **IN** Quomodo mulier diligens corona est uiro suo. & putredo in ossibus eius quae confusione res dignas gerit. **R** Mulier bona & casta honorem p̄bet uiro suo in omnibus. Et quia diligit eum & bene regit domum ipsius. corona est illi. quia eius uirtutibus addit gratiam unde coronatur a dno. Adultera uero mulier quam uis foris uideatur esse speciosa. putredo tamen est in ossibus eius. quia intus fetore luxurie sua membra coinquinat. **IN** Quomodo intelligendum est quod ait. melior est pauper & sufficiens sibi. quā gloriosus & indigens pane. **R** Vere melior est frater idiota & simplex. qui operatur bona quae nouit. unde uitā aeternā meretur habere in caelis. quā gloriosus. id est clarus in doctrina & eruditione scripturarū. uel

191

comptus doctoris officio. qui indiget pane
dilectionis. quia nec dñm diligit nec p̄ximū.
Vel certe ideo pane indiget. quia non opera-
tur quod intellegit aut docet. **INI** Quid est
homo uersutus qui celat scientiam. **R.** Versutus
in hoc loco in bona significatione ponitur. id:
sapiens et prudens. Vir ergo uersutus id: sapi-
ens & prudens. aliquando de industria celat
scientiā. duabus uidelicet pro causis. Vna quia
infirmis auditoribus non potest loqui quasi spi-
ritalibus; sed quasi carnalibus. id: magna sc̄arū
scripturarū mysteria quae nouit. non au-
det illis manifestare. ne forte scandalizentur.
Altera quia non uult dare sc̄m canibus. neq. mit-
tere margaritas ante porcos. **INI** Quid est
quid ait. uult & non uult piger. Si uult quomo-
do ergo non uult. **R.** Per pigrū ille designat.
qui se non uult exercere in bonis operibus.
uult ergo piger regnare cum dō. & non uult
laborare pro dō. uult peruenire ad beatitu-
dinem. & tamen xpi p̄cepta n̄ uult implere.

ut beatitudinem mereatur obtinere. De
 hoc enim iacobus dicit. uir duplex animo in
 constans est in omnibus uis suis. **IN** De quib.
 operantibus dicit. Anima autē operantiū in
 pinguitur. **R** De illis dicit quibus bona operant.
 qui dñi student implere p̄cepta. Illorū ani
 ma in pinguitur gratia sp̄itali. & dulcedine
 regni caelestis. Certe in pinguitur anima
 illorum quibus bona operantur. quia post labo
 res uitae p̄sentis. in marcescibili mercede re
 munerabitur. **IN** Quis est nuntius impii de
 quo dicit. nuntius impii ceciderit in malum.
R Nuntius impii. id est angelus diaboli. ar
 rius fuit & sabellius caeteriq. heretici. an
 geli utiq. satanae. Isti nimirū ceciderit in
 malū id est aeternae gehennae tormen
 tu. **IN** Quis est legatus fidelis. de quo sequit.
 Legatus autē fidelis sanctus. **R** Legatus fide
 lis est unusquisq. catholicus p̄dicator & doc
 tor. qui sibi suisq. auditoribus sanitatē & sa
 lute adquirat aeternam. **IN** Quare dicit.

lacebunt mali ante bonos. & impii ante por-
 tas iustorum. cum in hac uita magis boni sole-
 ant iacere ante malos. & iusti ante portas im-
 piorum. **&** In nouissimo iudicio coronatis
 iustis. mali & impii condemnabuntur qui eos
 in presenti uita affligebant. Et tunc dicit. La-
 cebunt mali ante bonos & impii ante portas
 iustorum. At tamen quod dicit ante bonos. &
 ante portas iustorum. non ad uicinitate loci
 pertinet. quomodo mali & boni non sibi erunt tunc
 uicini. sed pertinet ad uisionem honorum. quomodo
 boni semper uidebunt tormenta malorum. ut
 deo liberatori suo maiores sine fine referant
 gratias. **IN** Quid est quod ait. pondus & statera
 iudicia dñi sunt. & opera eius omnes lapi-
 des saeculi. quomodo pondus & statera iudicia
 sunt dñi. **&** Quia dñs omnia in pondere mensu-
 ra & numero constituit. Pondus & statera iudi-
 cia sunt dñi. quia sicut ipse uoluit. unicuique men-
 suram fidei. & gratiam sps sc̄i distribuit.
IN Quos appellat lapides saeculi. **&** Iustos & fortes

94
in fide. Omnes ergo lapides saeculi. id est sancti & elec-
ti uiri. opera sunt domini. quia nemo sua iustitiae
nemo suo merito electus est a domino. ut caelesti ae-
dificationi esset aptus. sed sola gratia & misericordia ipsius.

IN Quid est quod dicit. corona senum filii filiorum.
& gloria filiorum patres eorum. Si mali sunt
filii filiorum. quo modo sunt gloria senum. id est
patrum suorum. aut si patres mali fuerunt. quo
modo sunt gloria filiorum. **Et** senes in hoc loco
patriarchas appellat & prophetas. quorum
filii sunt sancti apostoli. & filii filiorum. succes-
sores apostolorum uidelicet sancti praedicatores. Omnes
enim isti corona senum sunt. id est patriarcharum
& prophetarum. quia digna laude celebrant eos.
per quorum exempla & uaticinia ad cogniti-
onem gratiae perueniunt. **IN** Quomodo patres
gloria sunt filiorum. **Et** Magna quippe gloria
est praedicatoribus noui testamenti. quia filii
ueterum patrum. id est patriarcharum & prophe-
tarum esse meruerunt. **IN** Quare dicit. qui
dimittit aquam. caput est uirgiorum. Numquid

195
ille qui clausam aquam decurrere dimittit iur-
gia concitat. aut numquid non magis uinum
quā aqua iurgia concitare solet. **R**igu-
rate hoc dictum est. Nam p̄ aquā designa-
tur lingua leuis fluxa & inmoderata. quae
instabilis est uelut aqua. Qui ergo dimittit
aquā. hoc est inmoderate relaxat linguā
suam. caput est iurgiorum. quia qui linguā
suā non refrenat. iurgia & lites concitat &
concordiā dissipat. **I**tem Die mihi quaeso. quo
modo in facie prudentis luget sapientia. si-
cut ait salomon. oculi autem stultorū sunt
in finibus terre. **P**rudens homo saepe in ip-
sa uultus hilaritate & faciei suae solet p̄mon-
strare grauitatē sui sensus. & claritatē intel-
lectus. Stulti uō ad hanc imitandā. & sec-
tandam. uidelicet grauitatē. oculos men-
tis non possunt attollere. sed tota inten-
tione perquirunt. qualiter ad finē hoc
est ad impletionē carnaliū uoluptatum p̄-
tingere ualeant. **I**tem Numquid ita solū modo

intellegere debemus. **R** Non. Quia specialit̄
 de xp̄o debemus hoc intellegere dictū. In fa-
 cie namq. prudentis. dñi uidelicet saluatoris.
 lucebat sapientia diuinitatis. quā ipse in
 carne apparens. uirtutū & doctrine testi-
 monio demonstrabat & confirmabat. Ocu-
 li uō stultorū. idest iudaeorū non credentiū.
 magis intendebant terrenis desideris. quā
 salutarib; eius monitis. atq. doctrinis. **¶** **¶** Quid
 est quod ait. do nū hominis dilatat uia eius
 & ante principes spatium ei facit. quod est hoc
 do nū qd dilatat uia hominis. & facit illi spau-
 iū ante principes. **¶** **¶** Do nū hoc. domū est cari-
 tatis. siue aliarum uirtutū. quas ad nō fide-
 les accipiunt. Hoc uidelicet do nū hominis
 dilatat uia eius. id est actionem. quia unus-
 quisq. fidelis. quanto amplius gratia sc̄i sp̄s
 intus repletur. tanto magis uia suā foris di-
 latat. idest bonorū operū gressū multipli-
 cat. quia cotidie in sc̄is desideris & bonis
 operibus crescit & augetur. **¶** **¶** Hoc donum

quomodo facit homini spatium ante principes.

R Quia inter magnos ecclesie rectores in futuro tribuit illi culmen honoris & gloriam aeternae beatitudinis. **INT** Quare dicit abscondit piger manum suam sub ascella nec ad os suum applicat eam. quis enim est tam piger qui comedendo uel bibendo ad os suum non applicet. **R** Qui abscondit manum suam sub ascella non uult utique ad aliquod opus uel ad laborem extendere illum. Ergo pro pigro designat unusquisque segnis & desidiosus predicator qui non uult opere implere quod dicit manum quippe ad os porrigit qui studet opere implere quod docet. **INT** Quis est ille piger de quo dicit propter frigus piger arare noluit mendicabit ergo aestate & non dabit ei. Quod si piger tempore frigoris arare noluerit nunquam aestatis tempore qui sibi aliquid tribuat inuenire non poterit. **R** Sepe namque pigri & frigoris & aestatis tempore inueniunt qui sibi tribuant a elemosina fideles. Sed piger in hoc loco illum significat qui propter desidiam

& huius mundi aduersitate que p̄ frigus designatur. in di seruitio negligit laborare. & idcirco in futuro die iudicii mendicabit. quia non habebit opera bona: p̄ quibus aeternā mereat accipere beatitudine. quō quae cumq; semina uerit homo. haec & metet. **INT** Cur ergo dies iudicii & regnum dī aestati comparatur? **R** Quia tunc om̄a n̄rae tristitię nubila transibunt. & uitae illius dies aeterni solis claritate fulgebunt. **INT** De quo rege dicit rex qui sedet in solio iudicii dissipat omne malum intuitu suo. **R** De illo qui est rex regū & dñs dominantū. uidelicet dño ihū xp̄o. qui sedet in solio iudicii. quia pater non iudicat que quā. sed omne iudiciū dedit filio; Ipse nimirū dissipabit omne malum intuitu suo. quia respectu potentiae suae om̄a mala secreta & iam cogitationū penetrabit. ut reddat unicuiq; secūm qd̄ gessit. Vnde in euangelio dicit. nihil ope stū qd̄ non reuelabitur. & occultū qd̄ non sciatur. tunc iustis cum dño coronatis. soli reprobis poenas subibunt. ac

ternas. **IN**QUI dicit quod ait. pondus & pondus.
 mensura & mensura. utriusq. abominabile apud
 dm̄. **R** Pondus & pondus. mensura & mensuram
 dicit. diuersum pondus & diuersa mensuram.
 Quantū ergo. ad litterā. quicumq. in domo sua ua-
 rium habet pondus. uariaq. mensurā. ppter hoc
 utiq. habet. utaliter libret & metat sibi. atq.
 aliter pximo. qd est utiq. abominabile dno.
 Nnde in lege moysi dñs pcepit dicens. Si tibi equus
 modius. iustusq. sextarius. **IN**Spiritualiter autē
 quomodo intellegi debet. **N**lle in domo sua
 diuersū habet pondus. & diuersam mensurā qui
 semp in suis actibus querit unde ipse laudetur.
 & in alioy actibus pscrutatur. unde illi uituperent.
 Iste utiq. talis. abominabilis est dō quia nimirū
 quantū sibi placere desiderat. tantum displicet
 dō. qui om̄a cordis secreta rimatur. **IN** Quomo-
 do intellegendū est quod ait. malū est malū est
 dicit omnis emptor. & cū recesserit tunc gloria
 bitur. **S**ecundū litterā. solet emptor uitupe-
 rare qd emere desiderat & dicere malū est malū est.

Verumtamen si bene emerit. gloriabitur cum
 recesserit. **I**n spiritualiter autem quomodo intel
 legi debet. **N**ulle est ueraciter emptor. qui sibi
 aeterna in aeternitate comparare desiderat.
Ipsa nimirum emere studet. terrenis caelestia. ca
 ducis mansura. temporalibus aeterna. Talis er
 go emptor. qui quicquid patitur in presenti malum es
 se dicit. quia malum esse intellegit. At tamen quia
 omnia aduersa patienter prodesse sustinet. cum re
 cesserit de mundo tunc gloriabitur. quia perue
 nit ad beatitudinem. **I**n ista itaque quomodo intelle
 gendum est quod paulo praedicit. Hereditas ad
 quam festinatur in principio. in nouissimo be
 nedictione carebit. **E**t hereditas haec. ad qui
 sitio auaritia potest intellegi. Ergo qui cum
 quae auaritia nequitiam in hac uita sibi diuitias
 multiplicare desiderant. necesse est ut in
 futuro aeternae hereditatis benedictione
 amittant. Aliter qui cumque pro bonis operibus
 humanam laudem quaerere desiderant. in prin
 cipio quasi ad hereditatem festinant. Ideoque.

innouissimo. benedictione carebunt.
 quia nullam remuneratione percipient ad dō.
 De talibus enim scriptum est. Am dico uob. rece-
 per mercede suam. **INI** Quid: quod ait. rui-
 na est hominis deuotare scos. & post uotare
 tractare. quid: deuotare scos. **&** Deuota-
 re est. uoto se obligare. Impii autē deuotabūt
 scos. q̄a uoto se obligabant. ut p̄sequerent scos.
 & occiderent eos. quē admodū quadragin-
 ta uiri iudaei sicut in actibus apostolorū
 legitur. deuouer se non manducatuos. neq̄.
 bibituos donec occiderent paulū. Et paga-
 ni sepe ut legim⁹. diu suis deuouer sanguine
 xp̄ianorū. **INI** Quid est quod ait. & post
 uota tractare. **&** Post uota promissa trac-
 tare est. scos persequi & distrahere. & qua-
 si uile mancipiū contemnere. **INI** Quo mo-
 do ergo ruina est hominis deuotare scos. &
 p̄ uota tractare. **&** Si enī peccatū est alicui
 homini nocere. multo magis peccatū est
 cū aliquis scos di p̄sequit aut offendit aut ledit.

& idcirco ruina est illi. qui a psequendo scos.
 eterna damnationis sibi pparat interitū.
IN Quomodo intellegendū est qd ait. Sicut
 diuisiones aquarū. ita cor regis in manu di.
 Quare dixit cor regis tamū eē in manu di & n̄
 omnium hominū. cū alibi scriptū sit. In manu
 ei sunt om̄s fines terre. Si om̄s fines terrae
 in manu. hoc ē in potestate di sunt. & corda
 omnium hominū in manu ei sunt. **R.** Regē
 in hoc loco non illū solū debemus intellegere
 qui rex est solo nomine. & temporaliter ali
 is imperat. sed unū queq. uirū sc̄m fidelem
 atq. religiosū xp̄ianū. Cuius milites sunt
 sacrae uirtutes & ipse uictorū bella in se bene
 uincere nouit. Sicut ergo dñs in multis fariis
 diuisionibus aquarū lue fines terrarū &
 aeris implet. ita cor regis quocūq. uoluerit
 inclinabit. id ē. ad qd cumq. bonū uoluerit
 conuertet. Quō sicut diuisiones gratiarū an
 gelis & hominibus iuxta uoluntate suā tri
 bunt. ita corda regū. id est scōrū uariis donis

replet & diuersis ornatur muneribus. **¶** Quid
 quod ait. uir qui errauerit a uia doctrine.
 in coetu gigantū commorabitur. qui sunt isti gi
 gantes in quorū coetu commorabitur qui erra
 uerit a uia doctrine. **¶** Gigantes appellat in
 mundos sp̄s. id est demones. de quibus & beatus
 iob dicit. Ecce gigantes gemunt sub aquis. &
 qui habitant cū eis. id est demones & om̄s quos
 ipsi deceperunt. & qui sibi consenserunt sub poe
 nis torquentur. **¶** Quare demones appellantur
 gigantes. **¶** Quia demones superbi & elati
 & male fortes. sicut olim fuerunt gigantes.
 In coetu ergo istorū gigantū id est demonū. cō
 morabuntur om̄s qui errauerint a uia doctrine.
 id est a uia ueritatis. quia simul cū demonib;
 torquebuntur in poena aeternae damnatio
 nis. **¶** Quae est ciuitas fortū. uel quis est sapi
 ens de quo dicit. Ciuitate fortū ascendit sapi
 ens. & destruxit robur fiducie eius. **¶** Ciui
 tate appellat mundū. fortes demones. Mun
 dus iste quondā ciuitas fortū erat. quia dolorū

cultui deditus demonis seruebat. & fiducia uice
 incultu corū habebat. qui non sunt di sed opera
 manuū hominū. **IN** Quis: ergo ille sapiens qui
 hanc ciuitatē fostiū ascendit. **R** Ille filius uir
 ginis dñs iñc xpc. di iustus & di sapientia. qui
 tunc ciuitatē hanc ascendit. quando natus in
 carne uisibilis in mundo apparuit. Ipse nimi
 rū destruxit robur fiduciae eius. quia subuer
 tit & abstulit de mundo cultū deorū in qui
 bus confidebant gentiles. **IN** Quid est quod
 ait. puerbiū est. adulescens iuxta uia suā.
 & iā cū senuerit n̄ recedet ab ea. nūquid n̄
 multi in senectute recedunt a uia suā mala.
 quā habuer̄ in adolēscētia. **R** Vere pluri
 mi inspirante diuina gratia in senectute
 conuertunt̄ a uitis. quā habuer̄ in adoles
 centia. nec salomon hoc fieri posse negat.
Sed frequentius hoc contingere solet. ut mo
 res quos homo discit in adolēscētia. non
 eos mutet in senectute. At tamen non
 semp̄ ita euenire confirmat. Et idcirco

ponit huiusmodi puerbiū . ut om̄s ad
moneat . qui uenit . a prima aetate iustitibus & bo
nis operibus studeant insudare . ne forte in senec
tute non possint studia bonorū operū discere .
quaediscere neglexerunt in tenera aetate .

IN Quid est qd dicit . fouea profunda os aliene . quae
est haec aliena cuius os magna est fouea . **O** os alie
ne dicit os meretricis . Qui ergo uerba meretricis li
bent̄ audit . & oscula eius delectabiliter suscipit .
quasi ianuā pulsat p̄fundae foueae . id est in
ferni . Et nisi cito se ab eius conloquio ut osculo
subtrahat . deserente se dō . ilico mergēt̄ in fouea
mortis . Et hoc ē quod dicit . cui iratus ē dñs inci
det in illam . **IN** Quid est qd ait . appone cor
ad doctrinā meā . & paulo post subiungit . Ecce
descripsi eā tibi tripliciter . in cogitationibus . et
scientiā . ut ostendā tibi firmitatē & eloquia ue
ritatis . quomodo tripliciter descripsit doctri
nā suā & scientiam . aut quid ē apponere cor
ad doctrinam . **R** Cor apponere est . intelle
gere doctrinā . Tripliciter uero doctrinā suam

descripsit. quia unumquodque precepit. ut eam student
implere. cogitatione. locutione. & opere.

IN quibus terminis dicit. ne transgrediaris
terminos antiquos. quos posuerunt patres tui.

& Terminos antiquos dicit. terminos veritatis
& fidei. quos statuerunt ab initio catholici doc-
tores. Hoc ergo precepit. ut veritatem sacre fidei
& euangelicæ doctrine nemo aliter suscipiat.
quam a sanctis patribus est tradita. Sive hoc precepit.
ut eloquia sanctarum scripturarum nemo aliter in-
terpretetur. nisi iuxta uniuscuiusque. scribentis
intentionem. **IN** Quæ sunt opes illæ de quibus
dicit. ne rigas oculos tuos ad opes quas ha-
bere non potes. quia faciunt sibi pennas & vola-
bunt in caelum. quis pennas sibi opes id est
diuitiæ seu copie. facere possunt. **&** Opes
istæ. archana sunt diuinitatis. & secreta cele-
stium mysteriorum. It est sensus. Ne rigas ocu-
los tuos nisi ad scrutanda diuinitatis archa-
na & mysteriorum celestium secreta. quæ pene-
trare non potes. nec intellegere uales. quoniam

solis aquilis haec patent. id est supnis tantu
 manifesta sunt cuibus. **INT** Quae sunt cel
 laria de quibus dicit. In doctrina reple
 bunt cellaria uniuersa. substantia p̄cio
 sa & pulcherrima. **R** Cellaria sunt corda
 iustoru. quae p̄ doctrina sapientie replent.
 substantia p̄ciosā & pulcherrima. id est donis
 iustoru atq. bonoru operu. **INT** Quid est quod
 dicit. septies enī cadit iustus & resurgit.
 Si iustus est quomodo cadere. id est peccare
 dicit. **R** Loquit enī hic salomon de leuibus
 & cottidianis peccatis. sine quibus nullus iu
 storū in hac uita ē potuit aut potest. Quia
 uidelicet in hac p̄senti uita nullus ita iustus
 ē potest. ut aut coactus aut uolens frequen
 ter singulis diebus n̄ peccet p̄ ignorantia. p̄
 obliuionē. p̄ cogitationē. p̄ sermonē. p̄ neces
 sitatē. p̄ carnis fragilitatē. & tam quia iustus
 est. adiutus diuina gratia. resurgit p̄ poeni
 tentia. p̄ orationē & ieiuniū atq. elemo
 sina. **INT** Quare septies cadere dicit. & n̄ min

aut amplius. **&** Septenarius & enī numerus.
 poni solet p̄niuersitate. siue generalitate
 ut illud. septies indie laudē dixi tibi. hoc
 est omni temp̄r. Vnde alibi dicit. Benedi
 cā dnm̄ in omni temp̄r. Septies etiā signifi
 cat aliquando sepe & frequenter. quod ap
 tissime hic intellegi potest hoc modo. Septies
 hoc est sepe cadit iustus & sepe resurgit. Aut
 certe omni tempore cadit. & resurgit scilicet
 gratia diuina scdm̄ qđ sup̄ dictū est. **IN**
Quomodo intellegendū est qđ ait. p̄para foris
 opus tuū. & diligenter exerce agrū tuū.
 ut postea aedifices domū tuā. qđ: hoc opus
 quod foris p̄parare debemus. **&** Opus uo
 cat bonā actionē. ideq. addidit tuū. hoc
 est tibi utile & necessariū. Opus ergo nr̄m
 foris p̄paramus. cū actionē nr̄am exteri
 us bene componimus & ut dō placeat or
 dinam. **IN** Quomodo agrū nr̄m diligen
 ter exercemus. **&** Agrū diligenter exer
 cemus. si spinis uitioꝝ corp̄ nr̄m purgam.

Int Post agri exercitiū . domū nrām quomodo
 aedificamus. **&** Si primo exterius actus nrōs
 bene componimus. tunc domū nobis bene
 aedificamus cū puritatē uitae & munditiā
 & iā incogitatione seruamus. & habitaculū
 nrāe mentis. p̄is cogitationibus exornamus.

Int Quis est dñs aut quis sunt reges de quibus dicit.
 gloria dñi est celare uerbū . & gloria regū
 inuestigare sermonē. **&** Dñs iste dī filius
 est intellegendus. uidelicet dñs ih̄c xp̄c.
 cuius gloria fuit celare uerbum. id ē se
 esse dī filiū. quia cum in carne apparuit.
 magis se hominis quā dī filiū confiteri
 uoluit. ut diabolus eū non agnosceret. &
 ita passione sua genus humanū redime-
 ret. Quō si eū diabolus agnouisset dī filiū
 eē. numquā omnino crucifixisset. Gl̄a
 quippe dñi fuit celare uerbū. id ē forma
 hominis. diuinitatis suae occultare poten-
 tiā. Ut dū infirmitatē carnis ostenderet.
 diabolus eū ad passionē tradere festinaret.

quatenus pignominā passionis. pueniret
 id gloria resurrectionis. **INT** Quisunt ergo re-
 ges quorū gloria est inuestigare sermonem?
R Reges isti scī fuerunt apostoli. quidiligenter
 sermonē dnī inuestigare studebant. quo se-
 dīm fore significabat. Nam ubi non a peste
 se dīm eē monstrabat. sed m̄ r̄ stice uolebat intel-
 legi. eius sermonē summa p̄scrutabantur di-
 ligentia. Quale est illud. Ego & pater unū sum⁹
 & ceter. Nam cū celaret uerbi diuinitatē & o-
 stenderet carnis infirmitatē. interrogauit hos
 reges dicens. Quē dicit̄ homines eē filiū homi-
 nis. cui regū eximus uidelicet beatus p̄ & rus
 aptus inuestigans sermonē illius quē amex
 sepius audiuit. continuo respondit. Iues xpc
 filius di uiui. **INT** Quid: qd̄ mox sequitur.
 Caelū sursū & terra deorsum. & cor regū in ser-
 uabile. quisunt isti reges. quorū cor in ser-
 uabile eē dicit. **R** Reges uocat p̄phetas & aptos.
 qui reuelante scō spū archana diuinitatis cog-
 noscere meruerunt. Per cor regū designatur

scientia & intellectus prophetarum & apostolorum.

In quomodo ergo intellegendum est quod ait. caelum sursum & terra deorsum & cetera sequi inscrutabile.

Re Sicut altitudo caeli & profunditas terrae comprehendere non potest ab hominibus. ita nostra fragilitas & impotentia non valet comprehendere neque penetrare altitudinem scientiae & intellectus prophetarum & apostolorum.

In quomodo sibi concordant aut quomodo sibi convenire possunt ea quae dicit. ne respondeas stulto iuxta stultitiam suam. ne efficiaris ei similis. & responde stulto iuxta stultitiam suam. ne sibi sapiens esse videatur. Istae nimirum sententiae valde sibi videntur contrariae. & vere bene sibi concordant. si eas diligenter consideremus. per hoc enim quod ait. ne respondeas stulto iuxta stultitiam suam. nos admonet. ut quia stultus sapientiam non recipit. nos eius stultitiam non imitemur. sed potius condemnamus & despiciamus. & quotiens ei loquimur. non turpiter. non furiose. non superbe sed honeste. pacienter. atque humiliter. hoc est sapienter loqua-

mur. ne illi similes efficiamur. Per hoc uo qd se-
 quitur. responde Stulto iuxta stulticiā suā. nos admo-
 nem. ut sapienter increpemus & redarguimus stul-
 tū. & manifeste demonstremus. quanta sit in eo
 stultia ne forte sin agnoscat stulticiā suā. se putet ee
 sapiente. **IN** Quis ē ille susurro de quo dicit uerba
 susurronis quasi simplicia. & ipsa perueniunt ad
 interiora uentris. **Q** Susurronē appellat in cento
 re litas & bilingue. qui laudē uerborū simulat. &
 ideo quasi simplicia uidentur uerba ipsius. sed p-
 ueniunt ad interiora uentris. quia susurro semper
 quaerit audire unde possit iurgia feminare.
 quibus stomachus indignetur. & omnia interiora
 perturbentur. **IN** Quis ē ille amor absconditus
 de quo dicit. melior ē manifesta correptio.
 quā amor absconditus. **A** more absconditū
 in hoc loco. amorē uocat illicitū. hoc ē libidi-
 nosū. ut est amor adulterinus. qui ipsi turpitudi-
 ne abscondit. ne a sapientibus redarguatur. Me-
 lior est ergo manifesta correptio. quā amor
 absconditus. quia multo melius est aliquē ut cor-

rigatur manifeste increpare. quā studio simul
 peccandi occulte diligere. **IN** Quid: quod ait.
 Anima saturata calcabit faviū. anima esuriens
 & amarū pdulci sumet. quomodo anima saturata
 faviū calcit. **R**elicta litterā anima saturata calcit
 faviū. quia quicūq. cibis repletus est. & iā dulce con
 temnit ac despiciat escā. Qui uō esurit licet aliqua
 incibus amaritudinē sumat. parui pendit.

IN Spiritualiter autē quomodo intellegenda est haec
 sententia. **R** Anima saturata est anima diui
 tū. qui in p̄senti uita habent consolationē suā.
 quō rerū temporalium copis abundant. Vnde
 in euangelio dñs ait. Vae uobis qui saturati estis.
 q̄a esurietis. Anima ergo diuitū calcit faviū.
 quia p̄ terrenis bonis. spernit dulcedinē regni
 caelestis. Anima uō esuriens & amarū pdul
 cisumet. qui esurit & sitit iustitiā. omnē amari
 tudinē pdulcedine sumit. qui apacienter susti
 net omnē uitae p̄sentis aduersitatē. p̄ amore
 sup̄ne dulcedinis. hoc est aeternae beatitudinis.
IN Cui loquit salomon cū dicit. diligenter ag

nosce iutu pecoris tui. tuosq. greges considera.
numquid lanigeros docet considerare greges.

R. Non. 7 Loquitur enim pastor eccle. & est sensus.

Diligenter impende curam illis. quibus prepositus
es. & agnosce animos & actus singulorum. & si ali
quam in eis superiorum sordiditatem inueneris. citius
castigare. & emendare stude. **INT.** Quare mox sub
iungit. non enim habebis uiguer potestate. sed
corona tribuetur in generatione generationum.

R. Ut pastor eccle. ouibus sibi commissis inces
santer curam adhibeat. 7 Et est sensus. Non enim
tu semper habebis potestatem pascendi oues domi
nicas. sed corona tribuetur in generatione genera
tionum. id est: aeterna preparata est corona quam tu
precipies. si bene pauearis dominicas oues. **INT.** Quid
necesse fuerit salomoni dicere. a pestis sunt
prata. & apparuerunt herbe uirentes. & col
lectas fena demonibus. quis enim hoc quod dicit
ignorat. **R.** Vere nullus. si haec uerba tantum
iuxta litteram accipimus. **INT.** Quomodo er
go intellegenda sunt. **R.** Vere tantum spiritualiter. 7

INT Quid ergo prata significant. **R** Per prata caelestia designantur mysteria. quae ideo prata dicuntur. quia pascua sunt animarum fidelium. Haec & enim prata. hoc est diuina mysteria diuclusa fuer. sub typis ac figuris legalibus.

INT Quomodo & quando aperta sunt haec prata.

R Aperta quippe sunt prata. quia per gratiam saluatoris. reuelata sunt caelestia sacramenta. quando aperuit discipulis suis sensum ut intellegerent scripturas. Tunc apparuer & herba uirentes. hoc est nouae sententiae euangelice ueritatis & gloriae.

INT Quid significant foena quae collecta sunt demonibus. **R** Per mones designantur scriptores ueueris testamenti scriptores.

Per foena scripta eorum. Collecta sunt ergo foena demonibus. quia scripta sanctorum ueuerum patrum. collecta sunt ad pabulum & refectioem ouium dominicarum. id est animarum fidelium.

INT Quid est quidam pauper & creditor obuiauer sibi. utriusque in luminator est dominus. Quis est iste pauper. & iste creditor. qui sibi obuiauer. **R** Paupe

est humilis uerbi dei auditor. Creditor uerbi est.
 qui pauper est hoc est humili auditori. peccuniam uer-
 bi dei predicando committit. **IN** Quando pauper et
 creditor obuiant sibi. **&** Quando in unam eandemq.
 auditor simul & predicator diuinae pietatis gra-
 tia conueniunt. Unde pulchre sequitur. Utri-
 usq. in luminator est dominus. quia sine gratia diui-
 nae pietatis. nec ille potuit predicare nec iste cre-
 dere. **IN** Quod est quod dicit. cum propheta desce-
 rit. dissipabitur populus. quia est haec propheta.
 qua deficiente populus dissipabitur. **&** Prophe-
 tia est sacerdotalis eruditio atq. doctrina. Er-
 go cum cessauerit doctrina & eruditio sacerdotum.
 populus dissipabitur. quia eadem est admonitio
 & increpatio sacerdotum. suae uoluntati & ar-
 bitrio populus relinquitur. & continuo uariis pecca-
 tis atq. uitiis corrumpitur. **IN** Quomodo ignitus
 clypeus est omnis sermo dei. Sic enim dicit Salo-
 mon. Omnis sermo dei. ignitus clypeus est speran-
 tibus in se. **&** Omnis sermo diuinae auctori-
 tatis. idcirco ignitus clypeus dicitur. quia corda

217
electorū qui sp̄e suā in dō ponunt. & igne carita-
tis accendit. & scientia ueritatis in luminē. et sor-
des uitiorū quas in eis repperit consumit & pur-
gat. & ab insidiis hostiū cunctisq. defendit ad-
uersitatibus. **INT** Quae est sanguisuga. cuius duas
dicit esse filias. sic enī ait. Sanguisuga duae sunt
filiae. dicentes. affer. affer. & numquā faciant.

R Sanguisuga diabolus est. qui semp sanguine sitit.
hoc est ad peccata homines trahere cupit. & si-
tū peccandi incessanter accendit. **INT** Quae sunt
illae duae filiae sanguisugae dicentes. affer. af-
fer. & numquā saturantur. **R** luxuria uidelicet
& auaritia. **I**ste nimirū speculiter diaboli si-
tim & ardore imitantur. quia sicut diabolus nū-
quā peccando saturat. sic nec luxuria nec auaritia.
Nam quanto quisq. magis luxuriatur
& fornicat. tanto amplius delectatur. Similiter
quanto quisq. sibi diuitias accumulatur. tan-
tō magis eas semp augmentare desiderat.
INT Quare posuit salomon exemplū stillionis
dies. stillio manibus nititur & commorat

in aedibus regis. **U**t pigros & ingenio tardos. addis-
 cendū & bene operandū puocaret. **I**n quod genus
 animalis est stillio. **E**t si enī genus licetū ualde pi-
 gri sed colore uariū. Vnde & nom. accepit stillio. q̄
 quasi stillis id: guttis distinctus ē & uariatus. **I**n quō
 ergo significat stillio. **B**ellos significat qui tardi
 sunt ingenio. & tamen cottidiano studio & diligentia.
 regis aeterni uiam conscendunt. hoc est quā uiscū
 magno labore ad nouitā sc̄arū scripturarū pueni-
 unt. & penetrare uolunt secreta caelestium myste-
 riorū. De talibus enī scriptum est in euangelio.
 qui habet dabitur ei & abundabit. Quō qui habet
 studium legendi. dabitur ei facultas intellegendi.
In quae sunt illi tria de quibus salomon dicit. Ira
 sunt quae bene gradiunt. & quastū quod incedit
 feliciter. **L**eo fortissimus bestiarū; qui ad nul-
 lius pauet occursum; Callus succinctus lumbos.
 & aries nec est rex qui resistat ei. Ista sunt quae
 bene gradiunt. **I**n quae significat iste leo. **B**ellu
 de quo scriptū est. uenit leo de tribu iuda. dnm
 scilicet iūm xpm. qui fortissimus bestiarū dicit.

quia quod infirmū est dī. fortius est homi-
nibus. **IN** Quod est illud infirmū dī. **&** In-
firmū dī fuit carnē nr̄e mortalitatis assu-
mere. Sed hoc fortius est hominibus. quia ip-
se homo qui natus est ex uirgine. p̄fectus ex-
iit dī. **IN** Quare iste leo ad nullius
pauet occursum. **&** Quia peccatū non fecit. nec
inuentus est dolus in ore eius. Vnde ipse di-
cit in euangelio. Ecce uenit princeps mun-
di. & in me non inuenit quicquā. **IN** Quid
significat gallus succinctus lumbos. **&** Sc̄os
p̄dicatores. **IN** Quare p̄dicatores galli dicun-
tur. **&** Quia inter p̄sentis uitae tenebras
uerū mane. hoc ē uerā lucē p̄dicando ad-
nuntiant. gloriā uidelicet aeternę beati-
tudinis. **IN** Quare isti galli succincti lumbos
dicuntur. **&** Quia sc̄i p̄dicatores in mem-
bris suis luxuriā & libidine restringunt.
IN Quid significat aries. cui non est rex qui
resistat. **&** Per arietē sc̄i designamur
confessores & sacerdotes. qui uelut

arietes grege pcedunt. quia populū fidele
 p exempla sua gradientē ducunt. **I**ste nimi
 rū arietes. si spiritaliter & recte uiuant. nul
 lus est rex qui eis resistere ualeat. quia nullus
 est tam seuus psecutor qui eorū intentionē
 ualeat impedire. quia & si eis mala ingerant.
 omnia patienter sustinent pro xpo. **I**tem Quia dicit
 illud quatu quod incedit feliciter. **R** Ille
 qui stultus apparuit. postquā erectus est in sub
 lime. **I**tem Quis est ille. **R** Antixpc qui eleuabitur
 in sublime. hoc est in excelsū. quia cū fuerit ho
 mo nequissimus. dedignabitur se di filii nomina
 re. sed mentietur se esse dñm. **I**tem Eleuatus in sublime
 quomodo stultus apparebit. **R** Quia in ipsa elatio
 ne sua & supbia diuino gladio subito percussus in
 teribit. **I**tem Quare de illis superioribus dicit. Tria
 sunt quae bene gradiunt. de isto uō quatu quod
 incedit feliciter. quare similiter non dicit de
 isto. incedit bene sed ut feliciter. **R** Quia om
 ne qd feliciter incedit semp non bene incedit.
 neq. omne qd incedit bene semp feliciter.

Intra quae sunt ergo quae incedunt bene. aut quae feliciter. **R** Illa bene incedunt. quae ambulat scē & iuste. Illa incedunt feliciter quae in hac uita habent prosperitatem suam. Leo. gallus & aries bene gradiuntur sed non feliciter. quia & xp̄e di uoluntatem patris in omnibus adimpleuit. sed multa aduersa & iam morte sustinuit. Similiter sc̄i predicatorum. & confessorum. diuinam student implere uoluntatem. sed multas in hac uita sustinent persecutiones. Antixp̄s uero non bene incedit. quia superbus contra di uoluntatem. omnia faciet. sed incedet feliciter. quia quam uis ad breue tempus. in magna erit gloria & prosperitate. **I**ntra quis est ille rex Lamuhel. de quo dicit. Verba Lamuhel regis. uisio qua erudiuit eum mater sua. **R** Lamuhel hebraea lingua dicitur. Latine interpretatur. in quo dicitur. Ipse nimirum est Salomon rex isrl̄. in quo fuit d̄s. Quia nisi d̄s in eo mansisset. tot & tanta diuina mysteria nec intellegere. nec scribere potuisset. **I**ntra quae fuit mater eius quae erudiuit eum. & docuit uisionem. **R** Scdm

///

littera potest intellegi carnalis eimater uide
 licet behisaber regina quae prudenter illū do
 cuit. Sed mater in hoc loco nulla melius intel
 legit quā spūalis & diuina gratia. quae illū in cor
 de inuisibiliter erudiuit. & docuit intellectū sa
 pientiae quā ipse foris hominibus & p̄dicauit
 & scripsit. **INT** Quae est mulier illa fostis de qua
 dicit mulierē foste quis inueniā. procul &
 de ultimis finibus p̄cū eius. **R** Mulier fostis
 appellat̄ sc̄a eccl̄a catholica. Quae ideo mulier
 d̄r. quia dō spūales generat filios ex aqua & spū
 sc̄o. Fostis ideo d̄r. q̄a cuncta seculi aduersa
 simul & p̄sp̄era p̄pter fidē & amorē sui condi
 toris ac redemptoris contemnit & despicit.
INT Quare dixit salomon. mulierē fostem quis
 inueniā. **R** Quia p̄ sp̄m sc̄m cognouit. quō
 nullus patriarcharū. nullus p̄phetarū. nullus
 omnino electorū sufficeret ad redemptionē
 humani generis. nisi solus mediator di & homi
 nū homo xpc̄ iūc. Ideoq. ait. mulierē foste quis
 inueniā. subaudit̄ nisi xpc̄. **INT** Quare mox

addidit. pcul & de ultimis finibus p̄ciū ei. **¶** Ut osten-
 deret q̄a non suo tempore sed longe post eū. nec si-
 milis illi uenturus erat xpc. id est purus homo pecca-
 tis sordidus. Sed in fine saeculorū descendurus erat de
 caelis di filius qui natus ex uirgine p̄fectus esset & d̄s &
 homo. Et hoc est q̄d ut pcul. id est longe post. signi-
 ficat. autē temp̄ q̄d fuit. adiebus salomonis. usq. ad
 partū uirginis. De ultimis uō finibus dicit. q̄a a sum-
 mo caelo egressio eius. **¶** Quod p̄ciū dedit d̄s p̄ hanc
 muliere. **¶** Semet ipsū sicut dicit ap̄t̄s. qui dilexit nos
 & tradidit semet ipsum p̄ nobis oblatione & hostia
 do in odore suauitatis. **¶** Mulier fostis quomodo fic-
 ta est quasi nauis institoris. Sic enī dicit salomon.
¶ Facta est quasi nauis institoris de longe postans pa-
 nē suū. **¶** Institor d̄r negociator. p̄pter eiq̄a semp
 insistit. ut adquirat & multiplicet merces & lucra
 sui. Nauis ergo institoris onusta diuersis mercimo-
 nis. quae in sua patria magis abundant. per ma-
 re p̄git ad loca peregrina ut illic uenditis omni-
 bus quae attulit cariora domū reposita. Sic ergo
 mulier fostis id est sc̄a eccl̄a semp desiderat onerari

iustitiam diuitis. & abundare bonis operibus nauigans per
 mare seculi huius. ut per ea mereatur. id est. adquirat ma
 iora diuinae gratiae dona. **INT** Quis est huius nauis in
 stitor. **R** Dñs nre xps qui dedit p̄cū sanguinis sui.
 & redemit eccliam. Scā ergo ecclia ad exemplū insti
 toris. hoc est dñi ac redemptoris sui semp̄ sibi mutu
 plicare laborat iustitiā atq. bonorū operū lucra.
 ut per ea mereatur adquirere maiora. id est aeter
 ne beatitudinis p̄mia. Et hoc est qd̄ ait. de longe
 postans panē suū. quia in omnibus bonis quae te
 poraliter agit. solā tantū uiui panis saturitatem
 desiderat. quia aeterna solum modo retributio
 nē expectat. **INT** Quid est quod ait. Stragulata
 ueste fecit sibi. Bissus & purpura indumentū eius.
 Quae est stragulata uestis. **R** Stragulata uestis est.
 quae uariata textura firmissima fieri solet.
INT Quid ergo significatur p̄ stragulata uestem.
R Iustia opera scie ecclie. & diuersa iustitiū or
 namenta. De quibus propheta dicit. A stuit re
 gina ad ext̄is tuis in uestim deaurato. circū
 amicta uarietate. **INT** Bissus & purpura quo

modo indumentum est mulieris. id est scie eccle.

R Bissus genus est lini candidissimi. unde pulchre pbissum designatur corporis castitas. & scie conuersationis puritas. Per purpura uo sanguinis effusio designat. Iustus ergo mulier. id est scia eccle induit se bisso. cu seruat corporis castitate. & scie conuersationis nitore.

I nduit & se purpura. quando in ea scia matri res pro xpi nomine sanguine fundunt.

INI Sibissus & purpura indumentum est scie eccle. **ergo** cur. in sequentibus dicit. fustitudo & decor indumentum eius. ridebit indie nouissima.

R Nulla est contrarietas. qa fustitudo refertur ad purpura. decor uo ad bissi candore. It ergo fustitudo indumentum scie eccle. quia ppt fide xpi & iustitia pacienter sustinet malorum inpbitate & psecutione. It & decor indumentum ei. quia operatur iustitia. & se iustitiam gratia ornauit. **INI** Quare ante dicit. ridebit indie nouissimo. cu dñs dicat in euangelio. Vae uobis qui ridetis. quia

lugebitis & flebitis. **R** In scripturis sacris.
 risus gaudium significare solet. Unde dñs
 ait. Beati qui nunc fletis. quia ridebitis.
 id est gaudebitis. & beatus iob dicit. O sicut
 ueritium replebitur risu. id est gaudio. Mu-
 lier ergo factis. id est sc̄a eccl̄a. ridebit in die no-
 uissimo. id est gaudebit in retributione reg-
 ni caelestis. **Int̄** Quisunt filii mulieris qui ex be-
 tissimā p̄dicauer̄. aut quis est uir eius qui lau-
 dauit eam. sic enī dicit. Surrexerunt filii eius
 & beatissimā p̄dicauer̄. uir eius & laudauit eā.
R Filii huius mulieris id est sc̄ae eccl̄ae sunt om̄s
 electi. uir eius dñs ih̄c xp̄c. Surgent enī filii
 eccl̄ae. uidelicet om̄s electi de terra puluere.
 in nouissimo die iudicii & in mostaltatis gl̄a
 decorati matrē suā beatissimā p̄dicabunt.
 id est laudabunt sc̄am eccl̄am. quae illos ge-
 nuit dō ex aqua & spū sc̄o. Surget & uir eius.
 dñs uidelicet ih̄c xp̄c. cū in die iudicii ma-
 nifestus apparuerit in potentia diuinitatis.
 & laudabit eā dies in iudicio. Venite bene

dicti patris mei possidete paratum uobis regnū
 a constitutione mundi. Isurui enī & dedistis
 mihi manducare & cet. **¶** Cur ergo posuit p̄te
 ritū dies surrexerunt. Debit enī dicere sur
 gent. **&** Quod enī salomon futurū nouerat
 certissimū tenebat. Et ideo more p̄phético
 posuit p̄teritū p̄ futuro. **¶** De quibus dicit qd
 sequitur. multae filiae congregauer̄ diuiti
 as. tu supgressa es uniuersas. **&** Multas fili
 as appellat. ecclesiis hereticorum & turbas
 malox catholicorū. quae filiae dicuntur
 xpi ut eccl̄ae. [¶] quare dicunt^r xpi aut eccl̄ae.
& Propter fidē & baptismi sacramentū & ad
 optionē filiorū quā in baptisate p̄cepe
 runt. **¶** Illae filiae quas diuitias congre
 gauerunt. **&** Oraciones. ieiunia. elemosinas.
 afflictionē. & castimonā carnis. linguae
 refrenationē. meditationē scripturarum.
 & ceteras bonorū operū diuitias. Quae
 uere diuitiae sunt. si spiritali fiant inten
 tione. uidelicet & propter regni caelestis

remunerationē. Alii nihil profunt agenti
 bus. Unde filiae illae ecclae uidelicet hereti
 corū. uel turbae malorū catholicorū. frustra
 congre gauer sibi diuitias. quia uel infide er
 rauerunt. uel certe huius modi bona opera
 non sp̄itali fecerunt intentione. De quibus in
 euangelio dñs dicit. Multi dicent mihi in
 illa die. dñe dñe. nonne in nomine tuo p
 phetauimus. & in nomine tuo demonia eie
 cimus. & iustitias multas fecimus. & tunc con
 fitebor illis. quia numquā noui uos. Scī uō ecclā
 catholica supergressa est. hoc est transcendit om̄s
 illas filias. quia quicquid boni agit. infide
 tantū recta & sp̄itali operatur intentione.
IN De qua gratia & de qua pulchritudine loquit̄.
 cū dicit. Nulla gratia & uana est pulchritu
 do. mulier timens dñm ipsi laudabitur. & al
 lax gratia humane laudis. quā ypocrite ab
 hominibus requirunt. Pulchritudo uana est
 pulchritudo castitatis ut bone operationis.
 quā ypocrite hominibus cupiunt. ut ab eis

Laudentur. **IN** Quare haec gratia fallax. & haec
 pulchritudo dicitur uana: **R** Quia fallit hoc est
 decipit simulatores. quod dum in hac uita quae
 sunt mercedem. in futuro nullam percipient remu-
 natione. Iti castitate seruant. uel aliqua bo-
 na operantur. uana sunt omnia quae faciunt.

IN Quae est mulier timens dnm. **R** Scilicet uidelicet
 ecclta quae in hac uita semp manet in timore dmi.
 quia semp eius desiderat implere pcepta. **IN** Quo-
 modo ergo laudabitur haec mulier: **R** Idem
 salomon. in fine huius libri manifeste demon-
 strat cum dicit. Date ei de fructu manuum sua-
 rum. & laudent eam in portis opera eius. **IN** Cui-
 us sunt haec uerba: **R** Viri illius dmi saluatoris
 nri ihu xpi. **IN** Quando haec uerba diciturus est.
R In die iudicii quando pceptis angelis. ut post
 fine huius uita eccltam ad regni caelestis gau-
 dia introducant. Sic eni pceptet angelis. Da-
 te ei de fructu manuum suaru. hoc est honoru
 operu. na p manus opera designantur. Ac si
 patenter dicat. Quia fructu honoru operu

ficere curauit. hoc est caritate. gaudiū. pacē.
benignitatē. bonitate. modestiā. continentiā.
fidem. paciētiā. Pro hoc fructu dignā illi red
dite mercedem. Et laudent eum in postis ope
ra eius. hoc est in iudicio siue in ingressu patrie
caelestis. Laudent eā opera ipsa quae facit. hoc
est remuneretur pro bonis operibus quae ges
sit. **INCIPIT LIBER ECCLESIASTES.**

IN **Q**uot nominibus uocatus est salomon.
R Tribus. sicut scripturae sacrae manifestis
sime docent. id est salomon. ydida. & eccle
sastes. **IN** Quare his nominibus appellatus
est. **R** Salomon id est pacificus dictus est. eo
qd in regno eius pax fuerit. Id yda. uocatus
est. id est dilectus dñi. qd dilexit eū dñs.
IN Ecclesiastes quae lingua dñr. **R** Graeca. nam
hebraice coeleth dñr. **IN** Coeleth. uel ecclesia
stes quid sonat in latino sermone. **R** Ille pro
prie dñr ecclesiastes. qui cōetū id est eccliam con
gregat. unde recte in latino sermone eccle
sastes dñr. contionator. qd contionat. id est